

УДК 338.012

В.І.ВЕРБИЦЬКА, канд. екон. наук, В.М.БРЕДІХІН, канд. техн. наук,
І.М.ЄПШІНА

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ЯК НАЙВАЖЛИВИШИЙ ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто сучасний стан управління якістю продукції на підприємствах України та здійснено аналіз державних заходів, що сприяють забезпеченню надійної якості та конкурентоспроможності продукції.

Рассмотрено современное состояние управления качеством продукции на предприятиях Украины и проанализирована система государственных мероприятий, способствующих обеспечению надлежащего качества и конкурентоспособности продукции.

The current state of quality management in enterprises of Ukraine and analyzed the system of government that promotes the quality and competitiveness.

Ключові слова: якість продукції, управління якістю, методи забезпечення якості, конкурентоспроможність продукції.

Необхідною умовою для досягнення конкурентних переваг суб'єктом господарювання та забезпечення конкурентоспроможності його продукції є безперервне підвищення якості розробки та виготовлення цієї продукції, а також обслуговування клієнтів.

Якість – це сукупність характеристик об'єкта, які відносяться до його здатності задовольняти встановлені і передбачувані потреби.

Аналіз останніх досліджень і публікацій [1-5] свідчить, що існує три приватні визначення цього поняття:

- 1) якість розробки – це ступінь відповідності специфікації товару і послуги потребам ринку;
- 2) якість відповідності – це ступінь готовності виробничої системи до виготовлення товарів або послуг відповідно до специфікацій;
- 3) якість виробництва – це ступінь безпомилковості при виготовленні товарів і послуг.

Нездатність задовольнити необхідним стандартам якості може призвести до великих витрат, пов'язаних як з поверненнями продукції та наслідками браку, так і повної втрати ринку. Деякі втрати через низьку якість товарів важко визначити кількісно, але вони можуть бути істотними, наприклад, втрата престижу фірми. Для підвищення ефективності діяльності підприємства необхідні розробка та забезпечення функціонування системи якості – сукупності організаційної структури, методик, процесів і ресурсів, необхідних для здійснення управління якістю.

В даний час отримує широке поширення концепція загального (тотального) управління якістю (total quality management – TQM) – підхід до управління організацією, націлений на якість, засновано на участі всіх її членів і спрямований як на досягнення довгострокового успіху шляхом задоволення вимог споживача, так і на досягнення вигоди для членів організації і суспільства [2]. Мета загального управління якістю полягає в досягненні переваги у всіх аспектах обслуговування покупців, що є конкурентною перевагою постачальника продукції на ринках.

Як відомо, найважливішими чинниками конкурентоспроможності товарів є їх дизайн і упаковка. При цьому поняття «якість» включає дві групи властивостей товару: функціональні та органічні. Функціональні – це такі властивості, які можна визначити з достатньою часткою об'єктивності (технічні характеристики, витрати в процесі експлуатації виробів). Органоліптичні – це такі властивості, які характеризують ступінь відповідності смакам покупців і надають товару різної міри привабливості [5].

Результати стандартизації відображуються у спеціальній нормативно-технічній документації: міжнародних стандартах ISO серії 9000, розроблених міжнародною організацією стандартизації; державних стандартах України; галузевих стандартах; стандартах науково-технічних та інженерних товариств і спілок; технічних умовах; стандартах підприємства.

Гарантом стабільності фірм є наявність у неї системи якості, що відповідає міжнародним стандартам [3]. Вимоги до стандартів якості визначено Міжнародною організацією зі стандартизації (International standard organization – ISO) і міститься в стандартах ISO серії 9000. Сучасні системи менеджменту якості формуються на основі методології TQM (total quality management) – загального менеджменту якості.

Сертифікація продукції стає найважливішим елементом виробничого менеджменту особливо в ситуації, коли підприємство веде активну зовнішньоекономічну діяльність. В Україні розрізняють обов'язкову й добровільну сертифікацію. Обов'язкова сертифікація здійснюється в рамках державної системи управління суб'єктами господарювання. Сертифікація систем якості на українських підприємствах сприяє створенню ними свого іміджу надійного партнера в сфері зовнішньоекономічних зв'язків.

Стандарти і технічні умови – це документи динамічного характеру. Їх потрібно періодично переглядати й уточнювати з урахуванням інноваційних процесів і нових вимог споживачів до продукції. В Україні створена державна система стандартизації та сертифікації. Націо-

нальним органом, який проводить та координує роботу щодо забезпечення її функціонування, є Державний комітет України по стандартизації, метрології та сертифікації (Держстандарт України).

До найважливіших методів забезпечення надійної якості та конкурентоспроможності продукції слід віднести державний нагляд за якістю та внутрішньовиробничий технічний контроль [4]. Для організації розробки, експертизи та підготовки до затвердження державних стандартів України за рішенням Держстандарту створено технічні комітети зі стандартизації. До роботи в цих комітетах залучаються на добровільних засадах представники зацікавлених підприємств і організацій, провідні вчені та фахівці. Дуже важливою та вкрай необхідною є також активна державна політика підтримки ініціативи підприємств з розробки, впровадження та сертифікації систем якості продукції.

Отже, синтетичний показник якості відображає сукупний прояв багатьох факторів – починаючи з динаміки та рівня розвитку національної економіки до вміння організації управління процесом формування якості в межах підприємства. Разом з цим світовий досвід показує, що саме в умовах відкритої економіки, якій притаманна гостра конкуренція, виявляються фактори, що роблять якість головною умовою виживання товаровиробників, мірилом ефективності господарської діяльності та економічного добробуту країни. Таким чином, управління якістю продукції є важливим і значущим чинником, що здійснює вплив на конкурентоспроможність вітчизняної продукції.

1.Фейгенбаум А. Контроль качества продукции: Сокр. пер. с англ. – М.: Экономика, 2006. – 471 с.

2.Амиров Ю.Д., Печенкин А.Н. Оценка качества продукции и рыночная экономика // Стандарты и качество. – 2002. – №10. – С.53-55.

3.Богатин Ю.В. Экономическая оценка качества и эффективности работы предприятия. – М.: Изд-во стандартов, 2008. – 150 с.

4.Чайка И.И. Конкурентная борьба предприятий – это соревнование систем управления качеством // Стандарты и качество. – 2006. – №12. – С.55-59.

5.Версан В.Г., Чайка И.И. Системы управления качеством продукции. – М.: Изд-во стандартов, 2008. – 150 с.

Отримано 21.09.2010

УДК 332.33

В.И.ТОРКАТЮК, д-р техн. наук, А.С.ШИЛО, В.В.КОНЕНКО,
С.В.АКСЕНОВА, А.В.ЧУПИЛКО

Харьковская национальная академия городского хозяйства

АНАЛИЗ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СИСТЕМ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРА ФРАНЦИИ И ВЕЛИКОБРИТАНИИ

Рассмотрен опыт стран, которые имеют проверенную временем практику согласо-